

Svar på remiss Ds 2019:15 Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor

I utredningen Ds 2019:15 *Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor* föreslås en ny myndighet för romska frågor i form av en nämndmyndighet som förläggs till en värmyndighet. Statens historiska museer (SHM) har tagit del av utredningen och lämnar sina synpunkter nedan.

SHM delar utredningens uppfattning att romer diskrimineras i hög grad i Sverige och stödjer utredningens förslag i kapitel 4.2–4.4 rörande behovet av en myndighet för romska frågor, den föreslagna myndighetens form som en nämndmyndighet vid en värmyndighet samt att romsk delaktighet i nämndmyndighetens verksamhet säkerställs. Samtidigt pågår emellertid en utredning av frågan om inrättandet av en myndighet med uppdrag att följa upp, främja och samordna minoritetspolitiken, med förlängd redovisningstid till den 29 april 2020 (dir. 2018:86, dir. 2019:7). Inrättas både en nämndmyndighet för romska frågor och en myndighet för minoritetsfrågor är det viktigt att deras uppdrag tydligt särskiljs. Det väcker även frågan om det finns behov av ytterligare nämndmyndigheter för andra nationella minoriteter.

Som mest lämplig värmyndighet för den föreslagna nämndmyndigheten framför utredningen i kapitel 4.6.1 Samlad bedömning – värmyndighet den ovan nämnda, ännu icke befintliga myndigheten för minoritetsfrågor. Om en sådan myndighet inrättas, delar SHM bedömningen av denna myndighet som förefallandes mest lämplig som värmyndighet, i och med dess inriktning på just minoritetspolitiska frågor. SHM vill framhålla vikten av att nämndmyndigheten ges möjlighet att i tillräckligt stor utsträckning omfatta sitt fulla uppdrag trots ett eventuellt bredare arbetsområde än sin värmyndighet.

I kapitel 4.7- 4.11 föreslår utredningen vad den nya myndigheten för romska frågor ska arbeta med. Utifrån SHM:s uppdrag fokuserar vi svaret på den del som rör kultur och historia.

Kapitel 4.11 behandlar avsaknaden av en nationell aktör med långsiktigt ansvar för bland annat kunskapsspridning av romers kultur, historia och språk i förhållande till tillfälliga projekt rörande dessa frågor. SHM delar uppfattningen att långsiktighet är viktigt och stödjer därför förslaget att myndigheten ges ett långsiktigt ansvar att samla och sprida sådan kunskap. I vilket format och med vilket innehåll är en senare fråga, men den tänkta myndigheten skulle kunna fungera som en slags kunskapsförmedlande nod inom detta fält, till exempel via webben. Inte minst genom den kunskapsbank över romers kultur, historia och språk som utredningen i kapitel 4.11.1 föreslår att myndigheten ska skapa.

Att samla befintlig kunskap samt systematisera och ordna denna för tillgängliggörande och spridning, vilket föreslås, är en stor och viktig uppgift. I den föreslagna bemanningen och budgeten ryms detta knappast (se kap. 5.2.1). SHM föreslår därför ett i myndighetens inledande skede extra anslag under omkring tre år för att bekosta och bemanna detta, inklusive rekrytering av forskarkompetens för att bygga upp en kvalitativ grund att successivt arbeta vidare från. Forskare i romska studier inom till exempel etnologi, historia, arkiv och museer har god kunskap om forskning och projekt som bedrivits under senare år,

samt om relevanta material i bland annat statliga och kommunala arkiv liksom kulturhistoriska museers arkiv och föremålssamlingar som för många annars kan vara okända eller svårtillgängliga. SHM vill även framhålla betydelsen av att sådant arbete sker i nära samverkan med aktuella kulturarvsinstitutioner.

Beslut i detta ärende har fattats av överintendent Maria Jansén efter föredragning av forskare Lotta Fernstål. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Christina Fredengren och avdelningschef Kent Andersson deltagit.

STATENS HISTORISKA MUSEER

Maria Jansén
Överintendent

Lotta Fernstål
Forskare